

2026-yil – “Mahallani rivojlantirish va jamiyatni yuksaltirish yili”

O'ZBEKISTON
DAVLAT SAN'AT
VA MADANIYAT
INSTITUTINING
MA'NAViy-MA'RIFIY,
ILMIY,
IJTIMOIY GAZETASI

IJODIY PARVOZ

2026-yil may № 5 (144) dsmi.uz nashriyot@dsmi.uz t.me/dsmi_uz

ISLOM
SIVILIZATSIYASI
MARKAZI –

ma'rifat va
taraqqiyotning
yangi uyg'onish
maskani

2026-yil 18-may kuni O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti professor-o'qituvchilari hamda talabarlari Islom sivilizatsiyasi markaziga tashrif buyurdilar. Ushbu ma'naviy-ma'rifiy uchrashuv nafaqat tarixiy meros bilan yaqindan tanishish, balki yoshlar qalbida milliy g'urur, ilm-fanga hurmat va ma'naviy qadriyatlarga sadoqat tuyg'ularini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tashrifda institut rektori, professor Nodirbek Sayfullayev hamda “Musiqqa ta'limi: jahon miqyosida yagona maydon sari” xalqaro forumi doirasida mamlakatimizda mehmon bo'lib turgan Qirg'iziston Respublikasi Madaniyat, axborot va yoshlar siyosati vazirining birinchi o'rinbosari Soyuzbek Nadirbekov ham ishtirok etdi. Mehmonlar markazning boy ekspozitsiyalari, tarixiy maketlari, interaktiv ko'rgazmalari va ilmiy-ma'rifiy loyihalari bilan yaqindan tanishdilar.

Bugungi kunda Islom sivilizatsiyasi markazi O'zbekistonning nafaqat ilmiy va madaniy salohiyatini, balki jahon tamadduniga qo'shgan ulkan hissasini namoyon etuvchi noyob maskan sifatida e'tirof etilmoqda.

Markaz g'oyasi ilk bor 2017-yilda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan bo'lib, u mamlakatimizning tarixiy ilm-fan markazi sifatidagi mavqeini tiklashga qaratilgan ulkan strategik tashabbus sifatida maydonga chiqdi. Mazkur markaz oddiy muzey emas. U ilm-fan, ta'lim, madaniyat va innovatsiyalarni birlashtirgan xalqaro ilmiy-ma'rifiy platformadir. Bu yerda O'zbekiston hududida shakllangan islomiy tamaddun, buyuk allomalar merosi, qa-

dimiy qo'lyozmalar va tarixiy artefaktlar zamonaviy texnologiyalar asosida namoyish etiladi. Interaktiv laboratoriyalar, virtual ko'rgazmalar, gologrammalar, multimediyalar zonalari hamda sun'iy intellekt asosidagi texnologiyalar tashrif buyuruvchilar uchun tarixni “jonli” tarzda his qilish imkonini yaratmoqda.

Islom sivilizatsiyasi markazi faoliyatining asosiy maqsadi – islom dinining asl insonparvarlik mohiyatini ochib berish, jaholatga qarshi ma'rifat bilan kurashish, madaniyatlararo mu-

loqotni rivojlantirish hamda yoshlarni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalashdan iboratdir. Shu ma'noda ushbu markaz bugungi globallashuv davrida ma'naviy barqarorlik va ilmiy tafakkurni mustahkamlovchi muhim maskanga aylanmoqda.

Tashrif davomida talabalar Sharq uyg'onish davri allomalari, xususan Muhammad al-Xorazmiy, Abu Ali ibn Sino, Imom Buxoriy, Mirzo Ulug'bek, Alisher Navoiy singari buyuk ajdodlarimizning ilm-fan rivojiga qo'shgan hissasi haqida keng ma'lumotlarga ega bo'ldilar. Ayniqsa, markazdagi “Sivilizatsiyalar va kashfiyotlar devorlari”, “Vaqt kapsulalari” hamda ko'p tilli raqamli manbalar yoshlarda katta taassurot uyg'otdi.

Tashrifning ikkinchi qismida tarix fanlari doktori, professor Abduxalil Mavrulov tomonidan “Kelajak soati” darsi tashkil etildi. Unda Islom sivilizatsiyasi markazining faoliyati, xalqaro miqyosdagi ilmiy loyihalari hamda kelajak avlod uchun yaratilayotgan imkoniyatlar haqida batafsil ma'lumotlar berildi.

Shuningdek, “Mening portfoliom” mavzusida tashkil etilgan mashg'ulotda talabalar portfolio yuritish madaniyati, zamonaviy ta'limdagi o'rni, kasbiy rivojlanishdagi ahamiyati haqida tushunchalarga ega bo'ldilar. Ularga mustaqil fikrlash, vaqtni to'g'ri boshqarish, yutuqlarni tizimli ravishda jamlash va shaxsiy mas'uliyatni oshirish bo'yicha muhim tavsiyalar berildi.

Bugungi kunda markaz xalqaro miqyosda ham katta e'tirofga sazovor bo'lmoqda.

2025-yilda u Yevropaning nufuzli Prix Avicenne mukofotiga loyiq deb topildi. Bundan tashqari, Smithsonian Magazine tomonidan 2026-yilda dunyoda eng katta qiziqish bilan kutilayotgan TOP-10 muzey loyihasi qatoriga kiritildi. BBC Travel nashri esa markazni 2026-yilda ochilishi eng ko'p kutilayotgan olti muzeydan biri sifatida e'tirof etdi. Shu bilan birga, markaz tomonidan xalqaro hamkorlik yo'nalishida ham salmoqli ishlar amalga oshirilmoqda. TURKSOY, UNESCO, ICESCO, Oxford Centre for Islamic Studies kabi nufuzli tashkilotlar bilan hamkorlik yo'lga qo'yilgan bo'lib, tarixiy xaritalar, ilmiy maqolalar va xalqaro tadqiqot loyihalari ustida ish olib borilmoqda. Bugungi kunga qadar Islom sivilizatsiyasi markazida uch mingga yaqin noyob artefakt jamlangan bo'lib, ularning aksariyati ilk bor xorijdan Vatanga qaytarilgan tarixiy yodgorliklardir. Bundan tashqari, hududdagi eng yirik kutubxonalaridan biri tashkil etilgan bo'lib, unda 250 mingdan ortiq nashr jamlangan. Restavratsiya laboratoriyalarida xalqaro mutaxassislar va mahalliy olimlar tomonidan noyob qo'lyozmalarni saqlash va tiklash ishlari olib borilmoqda.

Aslida, Islom sivilizatsiyasi markazi – tarix va kelajakni bog'lovchi ulkan ma'rifat ko'prigidir. U yosh avlodni ajdodlar merosini chuqur anglashga, ilm-fanga intilishga, milliy o'zlikni qadrlashga undaydi. Ayniqsa, bunday ma'naviy-ma'rifiy tashriflar talabalar qalbida Vatanga muhabbat, tarixiy merosga hurmat va kelajak oldidagi mas'uliyat tuyg'ularini yanada mustahkamlaydi.

Bugun dunyo keskin o'zgarayotgan bir davrda O'zbekistondagi Islom sivilizatsiyasi markazi nafaqat xalqimizning boy tarixiy xotirasini saqlovchi maskan, balki yangi uyg'onish davrining ilmiy va ma'naviy tayanchiga aylanmoqda.

MO'MINMIRZO XOLMO'MINOV,
“Madaniyat va san'at menejmenti” kafedrasida dotsenti,
Xalq ijodiyoti fakulteti yoshlar bilan ishlash bo'yicha dekan o'rinbosari

Bugungi sonda:

Bir asarning
ming
ta'rifi

**XALQ
IJODIYOTI –
ILMIY VA IJODIY
FAKULTET**

**KITOB O'QIMAYDIGAN
AVLOD MUAMMOSI:
MAKTAB
KUTUBXONASI
YECHIM BO'LA
OLADIMI?**

**TARIXDAGI
ENG
BAXTSIZ
AVLOD**

**“Front
ortidagi
yosh
askarlar”**

Bir asarning ming ta'rif

Ular Germaniyada o'qigan edilar. Bu jumlaning ko'p marotaba eshitgan bo'lishingiz kerak. Sababi Yurtboshimizning tashabbuslari bilan qatag'on qilingan jadedlar, ma'rifatparvarlar shu jumladan, ilm izlab chet elga o'qishga ketgan 70 nafar jasoratli yurt farzandlarining nohaq o'limlari ortidagi achchiq haqiqatlar ochilib, ularning nomlari oqlangan. Ular nomiga filmlar, turli asarlar yaratilib, ruhlari shod etilmoqda.

Ular Germaniyada o'qigan edilar nomi ham aynan 70 nafar talabalar haqida ta'rif edi. Abdurauf Fitrat va ko'plab ilm olish yo'lida jon kuydirgan shaxslar hamda sovet hukumati ko'magida 70 nafar bilim olishni istovchi yoshlar jalb qilinib Germaniyaga jo'natiladi. Shifokor, pedagog, huquqshunos kabi kasblar kadrlari bo'lish ilinjida chet elga ketgan yurtdoshlarimiz chekkan qiyinchiliklari haqida Javlon Jovliyev o'zining "Qo'rqma" nomli asarida namoyon qilgan.

Mazkur asarning qahramoni olti oylik ota-onasi yonib ketgandayoq birinchi hayot zarbasini tuydi. Uning ta'riflashicha, onasining iforini so'nggi bor hidlaganda, undan faqat kul isi kelishini ta'kidlaydi. Bu juda ta'sirli ammo Javlon Jovliyev ona va farzand iztirobiga emas, aynan jamiyatga qarata norozilik ruhida jumlar keltirgan. Chaqaloq onasidan ajraladi, biroq yozuvchi qo'shnilar va ich-ichidan achinmagan, yuzaki uvvos solib yig'lovchi ikkiyuzlamachilarni nihoyada qoralaydi. Qahramon ulg'ayadi, bobosi ko'magida o'nta qo'ning puliga

o'qishga kiradi, ammo u buni suiiste'mol qilishni istamaydi. Uning hayolida faqat Germaniyaga ketgan talabalarining orasida uni qiziqtirgan "Qizil askar" nomi bilan unga yetib kelgan shaxsning kimligi va nega uni sotqin deyshlari o'ziga tortishi hamda Mariyam Sultonmurodova va Xayriniso Majidxonova ismli qizlar haqida ma'lumotga ega bo'lamiz. Bu ikki talabaning ham taqdiri ayanchli yakunlanadi. Mariyam haqida 2025-yilda tasvirga olingan "Matonatti Mariyam" nomli hujjatli filmdan bilib olsangiz bo'ladi. Xayriniso tilidan aytilgan asardagi jumlalalar insonning, ayol-qizlarning ruhini larzaga soladi, o'ylashga, harakat qilishga turtki beradi. Manqurt farzand tuqqan ona emas, bola tug'ib uni bilimli, jamiyatga foydali komil inson qilib tarbiyalagan ayol onadir.

Xayrinisoning o'limidan oldin undan zo'ra-vonlarcha zug'um bilan otasining hayotini o'rta qo'yib aybdorligini, vatan xoini ekanligini tan oluvchi bo'hton hujjatlarga imzo olishadi va tanasiga shu on o'q kelib tegadi. Boshqa tarafdin uning otasining jonsiz tanasidan ruhi

ko'tariladi va ota-bola uchrashishadi. Qiz monologi yakunida har tun, har ayolning tushiga bezovta ruh misoli kirib boraman va ularning ruhini tinch qo'yman, zero ilmli onadan, ilmli farzandlar dunyoga kelsin deydi.

Bu jumlar qanchalar og'riqli bo'lmasin, barcha aytilgan so'zlar to'g'ri.

Asar muallifining ta'kidlashicha, ko'plab asar qahramonlari jigar saratonidan vafot etishadi. Buning ham o'ziga yarasha ichki ma'nosi bor. Tanamizdagi jigar kasallansa bildirmaydi, eng oxirgi darajaga kelsa, o'lim bilan tugaydi. Javlon Jovliyev esa jamiyatdagi kichik muammolarni, og'riqli nuqtalarni jigarga qiyoslagandek go'yo. Zero, kichik muammolar bir kun kelib katta-lashib, jamiyatni quritadi. Uning hikoya qilgan voqealarida bu jamiyatning o'zgarishini kichik voqealarda ko'rishimiz mumkin. Darhaqiqat, tan olmagan farzandining aynan ishxonasida tashlandiq o'limi va buning qanchalar insoniy fazilatlariga to'g'ri kelmasligi, shular jumlasidandir.

Bugungi kunda bilim olish uchun qo'shimcha darslarga majburan bo'lsa ham boramiz, sababi ota-onamiz unga to'lov qilgan, ammo biz xohlamaymiz, xarajat qilingan va biz o'qishga majburmiz. Javlon Jovliyev ana shu bilim olishni qadriga yetkazish uchun Germaniyalik talabalarga sovet hukumati pul ajratmagandan so'ng, ilmli, ziyoli kishilar tirlanchilik qilishgani bizning ko'zimizga ham yosh keltirdi. "Iltimos bizning kelajagimiz uchun, farzandlarimiz chet elda qiynalish-yapti, biz uchun ilm olishlari kerak iltimos sadaqa qilinglar". Bu voqealar rostdan ham o'mishda bo'lgan va biz hozirgi zamona-mizdagi sharoitlarni qadriga yetishimiz kerak ekanligi ta'kidlangan...

DURDONA TEMIRQULOVA,
"San'at jurnalistikasi" ta'lim
yo'nalishi 2-bosqich talabasi

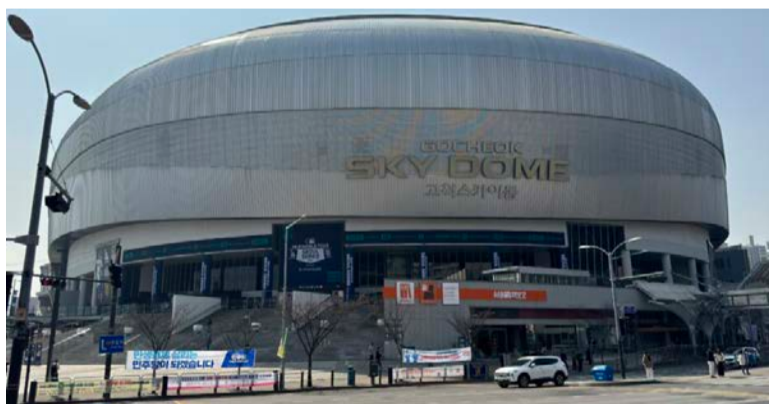
Asar qahramoni avval ota-onasidan, so'ng bobo-buvisidan ajraladi. Oliyog'ha kelib, hammadan nega o'qishga kirgansan degan savolga qoniqarli javob ololmaydi. Germaniyaga ketgan talabalar orasidan "Qizil askar"ni ham topa olmaydi.

E'tirof etish joizki, aynan shu asarni ta'riflashga so'z o'z. Javlon Jovliyev ko'zlagan maqsadiga erishdi. Ushbu kitobni ham o'qigan, ham uqqan kitobxon sifatida asarni o'qigan vaqtimga achinmaganimdan bilib olsak bo'ladi. Asar aynan hozirgi zamon uchun kerakli deb hisoblaymiz, achchiq haqiqatlarga yuz tutish vaqti keldi. Bu asar ming yaxshi ta'rifga arziydi.

IJOD VA TEXNOLOGIYA:

O'ZBEKISTONDA KONSERT VA TOMOSHA MUASSASALARI YANGI BOSQICHDA

Bugungi globallashuv davrida madaniyat sohasi ham jadal o'zgarishlar jarayonini boshdan kechirmoqda. Texnologiyalar taraqqiyoti, raqamli platformalar, yangi ijodiy formatlar va tomoshabinlar didining o'zgarishi konsert hamda tomosha muassasalarining faoliyatiga yangicha yondashuvni talab qilmoqda. O'zbekistonda ham madaniyat sohasini modernizatsiya qilish jarayoni davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan.

Konsert va tomosha muassasalari jamiyatning madaniy hayotida alohida o'rin tutadi. Ular nafaqat san'atni namoyish etish maydoni, balki ijodiy muloqot va estetik tarbiya maskani hamdir. Bunday muassasalar orqali insonlar musiqa, teatr, raqs va boshqa san'at turlari bilan yaqindan tanishadi, o'z dunyoqarashini kengaytiradi.

Tarixdan ma'lumki, har bir jamiyatning madaniy rivoji uning san'at maskanlari bilan chambarchas bog'liq bo'lgan. Insoniyat tarixida madaniyat maskanlari doimo muhim o'rin tutgan. Antik davrlarda amfiteatrlar, o'rta asrlarda saroy konsert zallari, zamonaviy davrda esa filarmoniyalar va teatrlar jamiyatning madaniy hayotini shakllantirgan. Bugungi kunda esa bu maskanlarning vazifasi yanada kengaydi. Endilikda ular nafaqat madaniy hordiq chiqarish joyi, balki jamiyatda ijtimoiy muloqotni rivojlantiruvchi, ijodkorlarni qo'llab-quvvatlovchi va madaniy diplomatiyani rivojlantiruvchi platforma sifatida ham qaralmoqda.

Madaniyat muassasalari davlatning xalqaro imidjini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Xalqaro festivallar, konsert dasturlari va san'at loyihalari orqali mamlakat o'z madaniyatini dunyoga namoyish etadi. Shu sababli konsert va tomosha muassasalari ko'plab mamlakatlarda strategik ahamiyatga ega soha sifatida rivojlantirilmoqda.

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar san'atni namoyish etish usullarini butunlay o'zgartirib yubordi. Internet plat-

formalari, virtual konsertlar, onlayn translyatsiyalar va interaktiv texnologiyalar san'atni yangi auditoriyaga yetkazish imkonini yaratdi. Ayniqsa, pandemiya davri bu jarayonni tezlashtirdi. Ko'plab mamlakatlarda konsertlar va san'at tadbirlari onlayn formatda o'tkazildi. Bu esa tomoshabinlar geografiasini kengaytirib, madaniyatning global maydonda tarqalishiga xizmat qildi.

Bu jarayonda rivojlangan mamlakatlar tajribasini o'rganish, uni milliy an'ana va qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish alohida ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, Janubiy Koreya va Fransiya kabi davlatlarning madaniy boshqaruv modellari konsert va tomosha muassasalarini rivojlantirishda muhim tajriba manbai bo'lib xizmat qilishi mumkin. Madaniyat industriyasini muvaffaqiyatli rivojlantirgan mamlakatlardan biri Janubiy Koreya hisoblanadi. So'nggi o'n yillikda bu davlat global madaniyat makonida muhim o'rin egalladi.

Janubiy Koreyada konsert va tomosha muassasalari faoliyatida raqamli texnologiyalar keng qo'llaniladi. Masalan, birgina Lightstick sinxronizatsiyasi boshqa davlatlarda mavjud bo'lmagan Koreya konsert – tomosha muassasalarining o'ziga xos xususiyatlaridan biridir. Chunki K pop konsertlarida muxlislar qo'lida bo'lgan lightsticklar sahna va yorug'lik tizimi bilan real vaqtda sinxron ishlaydi. Masalan, har bir fan-klub uchun rang va naqsh maxsus tayyorlanadi. Bu dunyoda yagona texnologiya hisoblanadi. Shuningdek,

XAYRIDINOVA ASAL,
"Madaniyat va san'at menejmenti"
mutaxassisligi 1-bosqich
magistranti

ba'zi arenalarda K pop yulduzlari safar qilolmaydigan joylarda ham hologram orqali konsert beradi. Hattoki, mashhur guruhlarining virtual konsertlari butun dunyo bo'ylab jonli translyatsiya qilinadi.

Koreyada Gocheok Sky Dome konsert muassasasi taxminan 17 000 tomoshabinga mo'ljallangan va yopiq arenalarda orasida dunyodagi eng katta arenalardan biri hisoblanadi.

Koreyada katta konsertlarda faqat sahna yonida emas, balki arenaning turli burchaklarida fan merchandisi bo'limlari bo'ladi. Bu joylarda konsertdan oldin ham, keyin ham lightstick, plakat va kiyimlar sotiladi. K pop konsertlari nafaqat musiqiy tadbir, balki turizm, mehmonxona, transport va savdoni rivojlantiradi. Masalan, Seulning yirik konsert kunlarida shahar butunlay to'ladi va iqtisodiy foyda millionlab dollarni tashkil qiladi.

Fransiya ham madaniyat sohasini rivojlantirish borasida boy tajribaga ega davlat hisoblanadi. Bu mamlakatda madaniyat davlat siyosatining muhim qismi sifatida qaraladi. Hukumat san'at va madaniyatni qo'llab-quvvatlash uchun katta mablag' ajratadi.

Fransiyaning eng muhim tajribalaridan biri Maison de la Culture modeli hisoblanadi. Bu markazlar mamlakatning turli hududlarida tashkil etilgan bo'lib, madaniyatni keng jamoatchilikka yetkazishga xizmat qiladi. Fransiya tajribasi shuni ko'rsatadiki, madaniyat siyosati barqaror bo'lishi uchun davlat qo'llab-quvvatlovi muhim omil hisoblanadi. Mazkur bino Parijdagi eng katta yopiq konsert arenalardan biri. Taxminan 20 ming tomoshabinga mo'ljallangan. Rok, pop, klassik konsertlar va sport tadbirlari o'tkaziladi.

Konsert va tomosha muassasalari jamiyatning madaniy hayotida muhim o'rin tutadi. Ular san'atni rivojlantirish, ijodkorlarni qo'llab-quvvatlash va jamiyatda estetik muhit yaratishga xizmat qiladi. Xorijiy tajribani o'rganish esa madaniyat sohasini modernizatsiya qilish uchun muhim imkoniyat yaratadi. Janubiy Koreya va Fransiya tajribasi shuni ko'rsatadiki, innovatsiya, texnologiya va ochiqlik madaniyat rivojining asosiy omillaridir. Biroq eng muhim jihat shundaki, xorijiy tajribani ko'r-ko'rona taqlid qilish emas, balki milliy madaniy an'analar bilan uyg'unlashtirish zarur. Ana shundagina O'zbekiston madaniyat sohasi yangi bosqichga ko'tarilib, global madaniy makonda o'ziga xos o'rin egallashi mumkin. Madaniyat esa har doimgidek jamiyatni birlashtiruvchi, ilhomlantiruvchi va rivojlantiruvchi kuch bo'lib qoladi.

XALQ IJODIYOTI — ILMIY VA IJODIY FAKULTET

BAXTIYOR SAMIYEV,
“Madaniyat va san’at muassasalari
faoliyatini tashkil etish hamda
boshqarish” ta’lim yo’nalishi
4-bosqich talabasi,
Islom Karimov nomli
davlat stipendiyasi sohibi

O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti tarkibidagi “Xalq ijodiyoti” fakulteti O‘zbekiston Respublikasi birinchi Prezidentining 2012-yil 4-iyundagi “O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat institutini tashkil etish to‘g‘risida”gi 1771-sonli qaroriga asosan tashkil etilgan. Xalq ijodiyoti fakulteti respublikamizning madaniyat va san’at sohalari uchun yetuk, zamon talablariga javob bera oladigan kadrlar tayyorlashda muhim o‘rin tutadi. Bu maskanda tahsil olayotgan har bir talaba nafaqat kasb egasi bo‘lib yetishadi, balki milliy qadriyatlarimizni chuqur anglaydigan, ularni asrab-avaylash va rivojlantirishga qodir ijodkor shaxs sifatida shakllanadi.

Fakultetning asosiy vazifasi – xalq ijodiyoti an’analarini zamonaviy yondashuvlar bilan uyg‘unlashtirgan holda, badiiy ijodning yangi metodlarini, innovatsion texnika va texnologiyalarni puxta egallagan malakali mutaxassislarini tayyorlashdan iborat. Bu yerda talabalar madaniy-ma’naviy boyliklarimizni asrash, ularni yanada boyitish hamda xalqimizning bebaho tarixiy merosini kelajak avlodga yetkazishdek sharaflı maqsad sari yo‘naltiriladi. Shu bilan birga, fakultetda ta’lim jarayoni zamonaviy usullar asosida tashkil etilgan. Ilg‘or pedagogik texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya vositalari va elektron resurslardan samarali foydalanish orqali darslar yanada qiziqarli va mazmunli o‘tiladi. Bu esa talabalarning mustaqil fikrlashini, keng dunyoqarashga ega bo‘lishini ta’minlaydi. Eng muhimi, bu dargoh yoshlarni vatanparvarlik, milliy g‘oyaga sadoqat ruhida tarbiyalaydi. Bu yerda bilim olish bilan birga, inson o‘zligini anglaydi, o‘z ildizlariga hurmat bilan qarashni o‘rganadi va kelajak oldidagi mas’uliyatini his etadi.

Xalq ijodiyoti fakulteti bugungi kunda turli yo‘nalishlarda yetuk mutaxassislar tayyorlab, o‘zining keng qamrovli ta’lim tizimi bilan ajralib turadi. Fakultet tarkibida muzeyshunoslikdan tortib, xalq ijodining turli ijrochilik yo‘nalishlari, shuningdek, boshqaruv va zamonaviy xizmat ko‘rsatish sohalarigacha bo‘lgan bir qator ta’lim yo‘nalishlari mavjud. Xususan, muzeyshunoslik yo‘nalishi orqali talabalar tarixiy va madaniy merosni saqlash hamda targ‘ib etish sirlarini o‘rganadilar. Xalq ijodiyotining cholg‘u ijrochiligi, folklor ijrochiligi va an’anaviy xonandalik yo‘nalishlarida esa milliy san’atimizning betakror namunalarini amaliy jihatdan puxta o‘rganiladi.

Bundan tashqari, san’at sohasida produserlik hamda madaniyat va san’at muassasalarini tashkil etish va boshqarish yo‘nalishlari zamonaviy boshqaruv ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Menejment va inson resurslarini boshqarish kabi yo‘nalishlar esa talabalarni tashkilotchilik va rahbarlik faoliyatiga tayyorlaydi. Shuningdek, turizm va mehmondo‘stlik yo‘nalishi orqali milliy madaniyatimizni dunyoga tanitish, yurtimizga tashrif buyuruvchi mehmonlarga yuksak darajada xizmat ko‘rsatish bo‘yicha bilim va ko‘nikmalar beriladi. Ana shunday keng imkoniyatlar Xalq ijodiyoti fakultetini nafaqat ijodiy, balki ilmiy va amaliy jihatdan ham kuchli maskanga aylantiradi.

Fakultetimizda bugungi kunda elimizning sevimli va taniqli san’atkorlari, o‘z sohasining yetuk namoyandalari talabalarga saboq berib kelmoqda. Jumladan, O‘zbekiston Respublikasi xalq hofizi Beknazar Do‘stmurodov, O‘zbekiston va Qoraqalpog‘iston xalq artisti Xayrulla Lutfullayev, O‘zbekiston Respublikasi san’at arbobi Jo‘ra Shukurov, O‘zbekiston Respublikasi xalq hofizi Orolmirzo Safarov, O‘zbekiston Respublikasi xalq hofizi Mashrabjon Ermatov, II darajali “Sog‘lom avlod uchun” ordeni sohibi O‘rozali Toshmatov, O‘zbekiston Respublikasi xalq hofizi Soyibjon Niyozov, shuningdek, O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan artist Komiljon Shermatov hamda professor, O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan artist Rustam Abdullayev kabi ustozlar yosh avlodga o‘z bilim va tajribalarini ulashib kelmoqdalar.

Xalq ijodiyoti fakultetida ta’lim jarayoni nafaqat ijodkor san’atkorlar, balki turli sohalarining yetuk olim va professorlari tomonidan ham olib boriladi. Bu esa ta’lim sifatining yuqori darajada bo‘lishini ta’minlaydi. Jumladan, madaniyat va san’at sohasini boshqarish, tashkil etish hamda iqtisodiy rivojlantirish yo‘nalishida sotsiologiya fanlari doktori, professor A.Umarov, san’atshunoslik

fanlari doktori, professor B.Shodiyev, falsafa fanlari doktori, professor V.Alimasov, professor M.Yo‘ldasheva, san’atshunoslik fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent S.Ikramov, v.b. professorlar V.Rustamov va R.Yusupova, shuningdek, texnika fanlari nomzodi, dotsent T.Fayziyev, siyosiy fanlar doktori, dotsent D.Yusupaliyeva, falsafa fanlari doktori, dotsent M.Mavrulova, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent S.Ergasheva, iqtisod fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent O.Dustmuhammedov hamda dotsent M.Xolmo‘minovlar talabalarda soha bo‘yicha amaliy-nazariy bilim va ko‘nikmalarni o‘rgatishda muhim o‘rin egallab kelmoqdalar. Ularning ilmiy salohiyati va boy tajribasi talabalar uchun chuqur bilim manbai bo‘lib, zamonaviy mutaxassislar tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xalq ijodiyoti fakultetida tahsil olayotgan iqtidorli va faol talabalar bugungi kunda turli yutuqlari bilan ham alohida e’tirof etilmoqda. Ular orasida Prezident davlat stipendiyasi sohibalari N.Maratova, A.Xayriddinova, H.Alibekova, shuningdek, Islom Karimov nomidagi davlat stipendiyasi sohiblari B.Samiyev va Z.Jumanazarov bor. Shuningdek, Navoiy nomidagi davlat stipendiyasi sohibalari O.Ortiqboyeva, M.Ikromova, Ch.Suvonova va M.Nabiyevalar ham o‘z bilim va intilishlari bilan ajralib turadilar. Fakultetimiz talabalari orasida “Madaniyat va san’at fidokori” ko‘krak nishoni sohibasi S.Akbaraliyeva ham mavjud bo‘lib, u o‘z faoliyati bilan ko‘plab yoshlarga o‘rnak bo‘lib kelmoqda. Bundan tashqari, “Talaba Fest” loyihasi doirasida o‘tkazilgan “Talaba Talant” kreativ shousida g‘oliblikni qo‘lga kiritgan M.Sattorov, J.Xatamov va S.Abdullayev kabi iqtidorli yoshlar ham fakultetimizning ijodiy salohiyatini yanada yuksaltirib kelmoqda.

Undan tashqari, Basketbol, voleybol, futbol, shaxmat va stol tennisi kabi sport turlarida ham xalq ijodiyoti fakultetining iqtidorli o‘g‘il-qizlari muntazam ravishda faol ishtirok etib, faxrli o‘rinlarni qo‘lga kiritib kelmoqdalar. Xususan, institutimizda o‘tkazilgan “Yangi O‘zbekiston talabalar olimpiadasi” musobaqasida fakultetimiz talabalari yuqori natijalarni qayd etdilar. Jumladan, stol tennis bo‘yicha qizlar o‘rtasida E‘zoza Jo‘raboyeva va Laylo O‘tkirova faxrli 1-o‘rinlarni egalladilar. Yigitlar o‘rtasida yugurish bo‘yicha Azizbek Abdullayev, kurash bo‘yicha Pahlavon Maqsudov 1-o‘rinni qo‘lga kiritdilar. Jamoaviy sport turlarida esa fakultetimiz yanada katta muvaffaqiyatlarga erishdi. Basketbol, voleybol va mini-futbol musobaqalarining yigitlar va qizlar jamoalari barcha yo‘nalishlarda 1-o‘rinni egallab, umumjamoahisobida ham yuqori natijani qayd etdilar. Bu yutuqlar Xalq ijodiyoti fakultetida nafaqat ijodiy, balki sport va sog‘lom turmush tarziga ham katta e’tibor qaratilayotganidan dalolat beradi. Talabalarning bunday yutuqlari fakultet obro‘sinini yanada yuksaltirib, undagi jipslik va faollik muhitini yaqqol namoyon etadi.

Ayni vaqtda Xalq ijodiyoti fakulteti qoshida bir qator ijodiy jamoalar va to‘garaklar faoliyat yuritib kelmoqda. Jumladan, “Chashma” folklor-etnografik ansambli, “Sayqal” ashula va raqs ansambli, “The language and art”, “Kreativ menejment”, “Shaxmat” kabi yo‘nalishlar hamda turli ilmiy-ijodiy to‘garaklar talabalar ijodiy salohiyatini rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi. Bu jamoalar nafaqat auditoriya ichida, balki keng jamoatchilik oldida ham faol ishtirok etib, milliy san’atimizni targ‘ib qilishga xizmat qilmoqda. O‘tgan yillar davomida fakultetning badiiy jamoalari shahar, respublika miqyosdagi festival va ko‘rik-tanlovlarda muntazam ishtirok etib, munosib natijalarni qo‘lga kiritib kelmoqda. Bu esa fakultetda yaratilgan ijodiy muhitning samaradorligini

yaqqol namoyon etadi.

Fakultet hayotining yana bir muhim jihatini alohida ta’kidlab o‘tish joizki, bu yerda talabalarning kundalik hayoti faqat auditoriya mashg‘ulotlari bilan cheklanib qolmaydi. Xalq ijodiyoti fakultetida har kuni turli mavzularda ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar, ilmiy seminarlar, amaliy treninglar hamda davra suhbatlari muntazam o‘tkazib boriladi. Misol chun, mashhur insonlar bilan bo‘lib o‘tadigan uchrashuvlar, ularning hayotiy tajribasi va ijodiy yo‘li haqidagi samimiy suhbatlar talabalar uchun katta ilhom manbai bo‘ladi. Yana bir qarasangiz, milliy cholg‘ular bo‘yicha qizg‘in bellashuvlar, dutor, rubob, doira sadolari yangrab, auditoriyalarni haqiqiy san’at muhitiga aylantiradi. Ba’zan esa amaliy mahorat bellashuvlari, pazandalik tanlovlari yoki turli kreativ loyihalar orqali talabalarning iqtidor va tashabbuskorligi sinovdan o‘tadi. Shu tariqa Xalq ijodiyoti fakultetida har bir kun o‘ziga xos rang-baranglikka ega, bir tomonda ilm, bir tomonda ijod, yana bir tomonda esa milliy an’analar va zamonaviy yondashuvlar uyg‘unlashib ketgan betakror muhit hukm suradi. Bu tadbirlar talabalar uchun nafaqat bilim manbai, balki hayotiy tajriba va ijodiy fikrlashni shakllantiradigan muhim jarayon bo‘lib xizmat qiladi.

Ko‘rib turganimizdek, xalq ijodiyoti fakulteti tom ma’noda ham ilmiy, ham ijodiy maskandir. Bu yerda nazariy bilimlar amaliy ijod bilan uyg‘unlashib, talabalar bir vaqtning o‘zida ham tadqiqotchi, ham ijodkor sifatida shakllanadi. Fakultetdagi rang-barang tadbirlar, ilmiy seminarlar, ijodiy bellashuvlar va ustoz-shogird an’analarini shuni yaqqol ko‘rsatadiki, bu dargohda bilim olish jarayoni jonli ijodiy muhit bilan chambarchas bog‘langan. Har bir yo‘nalish, har bir mashg‘ulot va har bir tashabbus talabani dunyoqarashini kengaytirish, uning iste’dodini ro‘yobga chiqarishga xizmat qiladi. Shu ma’noda, bu fakultetni faqat ta’lim maskani emas, balki ilm va san’at uyg‘unlashgan, ijodiy fikr va milliy qadriyatlar rivoj topadigan betakror makon deb atash mumkin.

Shuningdek, institutimiz ravnaqiga munosib hissa qo‘shib, fidokorona va samarali faoliyat yuritib kelayotgan fakulteti dekani Ma’murjon To‘rayev Navro‘z bayrami shodiyonalari doirasida institut rektori tomonidan munosib taqdirlandi. Taqdirlash marosimida dekanimizga institut rektori tomonidan tashakkurnoma hamda pul mukofoti topshirildi. Ushbu e’tirof – uzoq yillik mehnat, mas’uliyat va jamoa bilan hamjihatlikda olib borilgan samarali faoliyatning yuksak bahosidir. Ma’murjon To‘rayevning tashabbuskorligi, tashkilotchilik salohiyati, talaba-yoshlar bilan ishlashdagi faolligi hamda fakultet rivoji yo‘lidagi izchil sa’y-harakatlari jamoa orasida alohida e’tirof etilmoqda. Mazkur mukofot nafaqat bir insonning yutug‘i, balki butun fakultet jamoasining birdamligi, izlanishlari va qo‘lga kiritayotgan muvaffaqiyatlarining yorqin ifodasidir.

Shu o‘rinda bizga bunday keng imkoniyat va shart-sharoitlarni yaratib berayotgan hurmatli Prezidentimizga, bizni doimo qo‘llab-quvvatlab, bilim olishimiz va ijodiy rivojlanishimizga munosib muhit yaratib berayotgan institutimiz rahbariyatiga, bizga ilm va hayot saboqlarini berayotgan ustozlarimizga, shuningdek, har doim orqamizda tog‘dek turib, “farzandim hech kimdan kam bo‘lmasin” – degan ezgu niyat bilan bizni yedirib-kiydinib, duolarida sog‘lik, omonlik va muvaffaqiyatlar tilab kelayotgan ota-onalarimizga chin dildan katta rahmat va minnatdorchilik bildiramiz. Ularning har biri bizning bugungi yutuqlarimiz va kelajakdagi orzularimiz uchun mustahkam tayanch, ilhom va kuch manbaidir.

Kitob o'qimaydigan avlod muammosi:

MAKTAB KUTUBXONASI YECHIM BO'LA OLADIMI?

Tarixga nazar tashlasak, ilmfanning yuksalishi, o'sishi davri kitob bilan uzviy bog'liq bo'lgan. O'zbek xalqi uzoq yillar davomida boshqa davlatlar bilan jumladan, Hindiston, Yunoniston, Rossiya kabi mamlakatlar bilan siyosiy, iqtisodiy, tarixiy, madaniy aloqada bo'lishgan. Ushbu aloqalar orqali tarjima adabiyotlar vujudga kelgan va o'z navbatida boshqa xalqlar urf-odatini hamda ilmlaridan bahramand bo'lishga eshik ochilgan.

Qaysi bir uyg'onish davri bo'lmasin, alomalarimiz kitobni eng yaqin do'st, hamroh sifatida qadrlaganlar. Ilm o'rganish va uni o'rgatishni jamiyat rivojlanishi uchun asosiy vosita sifatida qadrlaganlar. Adabiyotlar orqali borliqdagi turli ma'lumotlardan xabardor bo'lishgan. Ammo bugungi globalashuv va axborot texnologiyalari tez rivojlanayotgan davrda yosh avlodning kitob o'qishga bo'lgan qiziqishi masalasi tobora dolzarb muammolardan biriga aylanib bormoqda. Yoshi kattalar-u kichiklarning barchasi mana shu qo'lidagi telefonlarga bog'lanib qolishi katta fojialardan biriga aylanishga ulgurdi. Natijada, kitob o'qimaydigan yoki mutolaa madaniyati yetarli darajada shakllanmagan avlod haqida xavotirlar paydo bo'ldi.

Aslini olganda, kitob faqatgina tafakkurimizni o'stiribgina qolmay, balki fikrlashimizni va dunyoqarashimizni kengaytirishga dunyodagi ilmlarning barchasidan xabardor bo'lishga yordam beradi. Shuning uchun ham kitobga muhabbat, avvalo, oiladan ya'ni ota-onadan o'tsa, maktabga qadam qo'ygach maktab kutubxonasining qanchalik boyligi-yu shu yerda o'quvchilar o'qishi uchun barcha shart-sharoitlar mavjudligi bilan o'lchanadi. Shunday ekan, keling haqiqatdan ham maktab kutubxonasi

mana shu, muammolarga yechim bo'la oladimi degan savolga yechim qidiramiz.

Texnologiya rivojlandi, axborot yetkazish osonlashdi, bu esa tayyorini tezda o'zlashtirib olib, insonlarning yanada dangasa bo'lishiga sharoit yaratib berdi. Ma'lumot ko'p, ular orasida foydali hamda behuduga vaqtimizni o'g'iraydiganlari ham ortib bordi. Ayniqsa qisqa, foydasiz video tasvirlar tarmoqlarda keng o'rinni egalladi, vaqtimizni samarasiz ishlatilishiga sabab bo'ldi. Bu esa "Kitob o'qimaydigan avlod" jumlasini dolzarb mavzuga aylanishga ulgurishiga zamin yaratdi.

Bunday muammolarning yuzaga kelishiga sabablarni ko'rib chiqadigan bo'lsak, birinchidan ijtimoiy tarmoqlarning tezda shiddat bilan ommalashuvi, axborotning ko'pligi bo'lsa, ikkinchidan oilalarda farzandga e'tiborning kamligi, nazoratning susayishi, ishlayapman deya bolasiga vaqt ajrata olmayotgani va ko'p maktab kutubxonalarining fondlari eskir-

ganligi, zamonaviy jihozlar va kitoblarning yetishmasligi, kamligi o'qishga bo'lgan qiziqishni yanada pasayishiga sabab bo'lmoqda. Bundan tashqari, o'quvchilarda kitob o'qish odatini shakllantirishga yetarli darajada e'tibor berilmayotgani, ba'zi hollarda yoshlar kitobni majburiyat sifatida qabul qilib, natijada mutolaa ularga qiziqarli mashg'ulot bo'lib tuyulmasligi yuzaga kelmoqda. Shuningdek, zamonaviy yoshlar tezkor va qisqa axborotga o'rganib qolayotgani sababli katta hajmdagi matnlarni o'qishga sabr yetishmasligi ham kuzatiladi. Qo'shimcha yana bir muhim omillardan biri shundaki, ayrim ta'lim muassasalarida kitobxonlik madaniyatini targ'ib qilish ishlari yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan.

Bu kabi kamchiliklar-u sabablar ko'p, ammo yaxshilab, o'ylab har taraflama barchaning talab va taklifiga mos keladigan adabiy muhit yaratish, kutubxonadagi fondni turli rang-barang barcha uchun kirganda, yana shu joyga takror va takror

SABINA XUDOYBERDIYEVA,
"Kutubxona-axborot faoliyati"
ta'lim yo'nalishi
2-bosqich talabasi

kelishiga sabab bo'ladigan tarzda tashkil etilsa, xodimlarni tanlashda ham uning ilmi, salohiyati bilan bir qatorda muomala madaniyatini inobatga olgan holda zamonaviy did va dizaynni yaxshi tushunadigan, sohani o'z kasbini sevuvchi malakali mutaxassislarni qabul qilishga e'tibor berishi muhim hisoblanadi. Faqatgina fondning yangiligi, kitoblarning xilma-xil mavzuda bo'lishi yetarli emas. An'anaviy kitoblar bilan bir qatorda elektron kitoblar va audio-kitoblarni joriy etish bugungi raqamli avlod uchun samarali usuldir. Raqamli vositalardan butunlay voz kechish emas, balki ularni to'g'ri maqsadga yo'naltirish muhim. Kutubxonada "Eng faol kitobxon" tanlovlari, kitob muhokamalari, ijodiy uchrashuvlar va kichik seminarlar tashkil etilishi o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. O'qituvchi va kutubxonachi o'rtasidagi hamkorlik bu jarayonni yanada samarali qiladi. Bundan tashqari o'quvchilarning qiziqishi va yoshini inobatga olgan holda adabiyotni me'yorida tavsiya etish muhim ahamiyatga egadir.

Xulosa qilib aytganda, kitob o'qimaydigan avlod muammosi jamiyat uchun fojialidir. Mutolaa madaniyati susayib yo'qolsa, jamiyat o'z-o'zidan tanazzulga uchraydi.

Ma'naviyat va moddiylik to'qnashuvi:

"Fulminiya" spektakli katta sahna sari dadil qadam

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti O'quv teatrida uzoq kutilgan va san'at ahli o'rtasida katta qiziqish uyg'otgan premyera muvaffaqiyatli bo'lib o'tdi. Teatr san'ati fakulteti "Estrada aktyorligi" ta'lim yo'nalishi talabarlari hamda institutning ko'p yillik tajribaga ega yetuk ustoz-pedagoglari hamkorligida sahnalashtirilgan "Fulminiya" spektakli tomoshabinlar e'tiboriga taqdim etildi.

Mazkur sahna asari nafaqat talabalarning o'quv rejasi doirasidagi navbatdagi ijodiy imtihoni, balki bugungi davr jamiyatining eng og'riqli va dolzarb muammolarini dadil ko'tarib chiqqan jiddiy falsafiy mushohada maydoniga aylandi. Katta qiziqish va yuqori kayfiyat bilan kutib olingan namoyishda institut rektori, professor Nodirbek Sayfullayev, soha mutaxassislari, teatr mu-naqqidlari, professor-o'qituvchilar hamda san'atsevar talaba-yoshlar ishtirok etishdi.

Spektaklning yuksak badiiy va professional saviyada tomoshabinga taqdim etilishida institutning nufuzli ijodiy jamoasining xizmati beqiyosdir. Sahna asarining badiiy rahbari: professor Mahmud Rashidov hamda "Aktyorlik mahorati" fani o'qituvchilari: dotsent Shavkat Rasu-

MARJONA XOLTOYEVA,
"San'at jurnalistikasi"
ta'lim yo'nalishi 1-bosqich talabasi

lov O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist, dotsent Muhabbat G'ulomova boshchiligidagi 3-bosqich talabarlari nihoyatda murakkab, ziddiyatli va serqirra obrazlar talqinini sahnada yuqori mahorat bilan ijro etib berdilar. Ustoz va shogird an'analarning go'zal namoyishi bo'lgan ushbu asar yosh ijodkorlarning professional teatr olami va katta sahna sari tashlagan eng dadil, sharafli hamda muvaffaqiyatli qadamlaridan biriga aylandi.

Slovak dramaturgi Ivan Bukovchanning mashhur "Luidji yuragi" pyesasi asosida qayta ishlangan "Fulminiya" spektakli insoniy tuyg'ular va bugungi texnokratik, sovuq, moddiylikka asoslangan dunyo o'rtasidagi keskin to'qnashuvni ochib beruvchi chuqur falsafiy drama hisoblanadi. Voqealar markazida o'lim jazosini kutayotgan mahkum Luidji turadi. Luidjining sodir etgan aybi, uning ichki kechinmalari yoki fojiali qismati bilan emas, balki uning ko'kragida urib turgan, tibbiy jihatdan butunlay "nuqsansiz va mukammal" bo'lgan yuragi bilan qiziqadi. Jamiyat a'zolari uning tirikligidayoq ushbu yurakni sotib olish, o'zlarining shaxsiy va moddiy manfaatlari yo'lida ishlatish payiga tushishadi. Bu orqali Luidjining yuragi shunchaki

Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning

boshqaruv jarayonidagi ahamiyati

Bugungi kunda Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar davlat boshqaruvini tubdan yangilash, samaradorlikni oshirish va fuqarolarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Mustaqillikning dastlabki yillarida boshlangan demokratik tamoyillarni mustahkamlash jarayoni so'nggi yillarda chuqurlashib, boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish, shaffoflikni ta'minlash va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish bilan uzviy bog'lanmoqda. Yangi O'zbekistonda boshqaruv islohotlarining eng asosiy xususiyatlaridan biri – inson manfaatlarini ustuvor qo'yish va *"Xalq davlat idoralariga emas, davlat idoralari xalqimizga xizmat qilishi kerak"*, degan tamoyilni hayotga tatbiq etishdir. Shu asosda barcha boshqaruv organlari faoliyatida ochiqlik, shaffoflik va hisobdorlik mexanizmlari joriy etilib, davlat xizmatlari aholiga qulay va tezkor yetkazilishini ta'minlash bo'yicha keng ko'lamli ishlar olib borilmoqda.

Islohotlarning boshqaruv jarayonlaridagi yana bir muhim jihati – raqamli boshqaruv tizimining joriy etilishi hisoblanadi. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi asosida elektron hukumat, elektron parlament va elektron sud kabi loyihalar amaliyotga tatbiq qilinmoqda. Bu esa korrupsiyaga qarshi kurashish, davlat organlari faoliyatini samarali tashkil etish va aholining davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilmoqda. Davlat boshqaruvi jarayonida kadrlar siyosatini takomillashtirish ham islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biridir. Rahbar va mutaxassislarini tanlashda ochiqlik va tanlov tamoyillari joriy etilib, malaka oshirish va qayta tayyorlash

tizimlari tubdan isloh qilinmoqda. Xususan, davlat xizmatchilarining kasbiy mahoratini rivojlantirish orqali boshqaruv jarayonida samaradorlik oshirilmoqda.

Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida olib borilayotgan keng qamrovli islohotlar boshqaruv tizimini zamonaviylashtirish, aholiga xizmat ko'rsatish samaradorligini oshirish va davlat bilan jamiyat o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni yangi bosqichga ko'tarishda hal qiluvchi rol o'ynamoqda. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlarning bosh maqsadi inson qadri va manfaatlarini ustuvor qo'yishdan iborat bo'lib, bu tamoyil barcha boshqaruv jarayonlarining asosiy mezoniga aylanmoqda.

"Raqamli O'zbekiston – 2030" konsepsiyasi asosida elektron hukumat, onlayn xizmatlar, mobil ilovalar kengaymoqda. Bu jarayon korrupsiyaga qarshi kurashish, byurokratik to'siqlarni kamaytirish va boshqaruv tizimini samarali qilishda katta ahamiyatga ega. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi, xalqaro kadrlar tayyorlash markazlari hamda xorijiy hamkorlikdagi dasturlar kadrlarning kasbiy salohiyatini oshirishga xizmat qilmoqda.

Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning boshqaruv jarayonlaridagi ahamiyati nihoyatda yuksakdir. Bu islohotlar orqali davlat boshqaruv tizimi zamonaviy talablar asosida takomillashmoqda, fuqarolarning davlat bilan

munosabatlari yangi bosqichga ko'tarilmoqda va demokratik tamoyillarga asoslangan samarali boshqaruv modeli shakllanmoqda. Shu bilan birga, ushbu islohotlar mamlakat taraqqiyotining yangi bosqichini belgilab, Yangi O'zbekistonni demokratik, huquqiy va kuchli davlat sifatida jahon hamjamiyatida munosib o'rin egalashiga zamin yaratmoqda. Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar boshqaruv jarayonlarida strategik ahamiyat kasb etib, mamlakatning siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida tub burilish yasadi. Davlat boshqaruvi tizimida shaffoflik, ochiqlik va samaradorlikni ta'minlash islohotlarning asosiy maqsadi bo'lib, u xalq va davlat o'rtasida ishonchli muloqot o'rnatilishiga xizmat qilmoqda. Islohotlar jarayonida "Xalq davlat organlariga emas, balki davlat organlari xalqqa xizmat qilishi kerak" degan tamoyil boshqaruvning yangi modelini shakllantirdi. Bu tamoyil asosida rahbarlarning mas'uliyati oshirilib, ularning faoliyati natijadorlik mezonlari asosida baholanmoqda.

Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar boshqaruvda markazlashuvdan bosqichma-bosqich voz kechib, mahalliy hokimiyat organlarining vakolatlarini kengaytirishga olib keldi. Bu esa joylardagi muammolarni tezkor hal etish, aholining ehtiyojlariga mos qarorlar qabul qilish,

Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar boshqaruv jarayonlarida yangi bosqichni boshlab berdi. Ularning ahamiyati shundaki, islohotlar orqali davlat boshqaruvi tizimi zamon talablari asosida qayta qurilmoqda, xalq bilan yaqin muloqot yo'lga qo'yilmoqda, boshqaruv samaradorligi oshmoqda va eng muhimi, O'zbekistonning uzoq muddatli barqaror taraqqiyoti uchun mustahkam poydevor yaratilmoqda. Demak, islohotlar boshqaruv jarayonlarida nafaqat dolzarb, balki strategik va tarixiy ahamiyat kasb etib, Yangi O'zbekistonning kelajakdagi rivojlanish yo'lini belgilab bermoqda.

NARGIZA SHODMONOVA,
"Madaniyat va san'at muassasalarini tashkil etish va boshqarish ta'lim yo'nalishi"
4-bosqich talabasi

boshqaruv tizimini xalqchil qilish imkonini berdi. Shu bilan birga, elektron hukumat tizimining keng joriy etilishi, raqamli texnologiyalardan foydalanish, davlat xizmatlarini onlayn ko'rsatish amaliyoti fuqarolar uchun qulaylik yaratib, boshqaruvda samaradorlikni oshirdi. Islohotlarning muhim jihatlaridan yana biri bu korrupsiyaga qarshi kurashish, halollik va adolat tamoyillarini ustuvor qilishdir. Davlat xizmatchilari faoliyatida ochiqlikni ta'minlash, ularning moddiy va ma'naviy manfaatlarini himoya qilish orqali boshqaruv jarayonlarida sog'lom muhit yaratilmoqda. Shu bilan birga, kadrlar siyosatida yangilanishlar amalga oshirilib, bilimli, zamonaviy tafakkurga ega va tashabbuskor yoshlar rahbarlik lavozimlariga jalb qilinmoqda.

◀ Boshlanishi 4- betda

biologik a'zo emas, balki insoniy qadr-qimmat, vijdon, toza qalb va sadoqatning so'nggi qal'asi ekanini ko'rsatib beriladi.

Muallif g'oyasi va ijodiy jamoaning mahorati uyg'unlashgan holda, inson va uning a'zolari oddiy tovar darajasiga tushib qolayotgan bugungi globallashuv davrida ma'naviyatning har qanday moddiylikdan ustun ekani allegorik va ta'sirchan usullarda tasvirlangan. Spektakl har bir tomoshabinni teatr zalining o'zidayoq "Inson nima uchun yashaydi?", "Egoizm, pul va boylik hukmron bo'lgan dunyoda insoniylikni, qalb pokligini

qanday saqlab qolish mumkin?" degan o'ylantiruvchi, og'riqli savollar girdobiga tortadi va o'z-o'zini taftish qilishga majbur etadi.

Rejissura va sahnaviy yechimlar borasida ham asar yuksak bahoga loyiq. Spektaklda har bir kichik detal – zamonaviy vizual effektlar, chiroq va yorug'lik o'yinlari, musiqiy bezaklar hamda sahna dekoratsiyalari asarning umumiy konseptual g'oyasiga xizmat qilgan. Rejissyorlik yechimlari o'zining badiiy teranligi, ramziy ma'nolarga boyligi va dramaturglik aniqligi bilan ajralib turdi. Har bir mizanssena, qahramonlarning harakatlar uyg'unligi va aktyorlar ansamblining bir-birini to'ldiruvchi

ichki ritmi asar g'oyasini tomoshabin qalbiga be-xato va ta'sirchan tarzda yetkazishga zamin yaratdi.

Bo'lajak yosh aktyorlarning nozik psixologik ijrosi, rollarning ichki kechinmalaridagi samimiylik va sahnadagi tabiiylik zalda o'tirgan har bir tomoshabinda chuqur taassurot qoldirdi va ularni larzaga soldi.

Obrazlar xarakteridagi barqarorlik va hissiy holatlarning psixologik jihatdan to'g'ri ochib berilishi, ushbu talabalarning

kelajakda o'zbek teatri va kinosida o'z so'zini ayta oladigan haqiqiy professional kadrlar bo'lib yetishayotganidan dalolat beradi.

Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, "Fulminiya" spektakli shunchaki o'quv jarayonidagi navbatdagi imtihon ishi bo'lib qolmay, balki bugungi kunning eng dolzarb global va ma'naviy muammolarini jasorat bilan ko'tarib chiqqan yetuk san'at asari sifatida e'tirof etildi. Ijodiy jamoaning yuksak mas'uliyati, ustozlarning o'giti va talabalarning sahnadagi cheksiz shijoati, yonib ijro etishi uyg'unlashgan ushbu namoyish mutaxassislar va teatr muxlislari yodida uzoq vaqt saqlanib qolishi shubhasizdir.

OQILA ORTIQBOYEVA,
"Madaniyatshunoslik"
mutaxassisligi
1-bosqich magistranti

NEGA?

Chumolicha qadring bo'lmasa,
Hovuchingga mehr to'lmasa,
Javobsiz savollar o'lmasa,
"Nega?"lardan charchadim, do'stim.

G'amlarimni bag'ringa bosdim,
Alamlarni ko'nglimga osdim,
Qolganini yurakka yozdim,
"Nega?"lardan charchadim, do'stim.

Nechun ko'ngillarning ostonasi yo'q,
Halol insonlarning bahonasi yo'q?!
Ey inson, tobutning shohonasi yo'q,
"Nega?"lardan charchadim, do'stim.

Shuncha mehnatlaring havoga uchsa,
Orzularing o'rnin armoning quchsa,
Omading yo'qolib, obro'ying tushsa,
"Nega?"lardan charchadim, do'stim.

Yaratganning gulidir inson,
Mansabga, davlatga o'chligi yomon,
Endi o'zgagamas o'zingga ishon,
"Nega?"ardan charchadim, do'stim.

MUNIRA RAXIMOVA,
"Kutubxona-axborot faoliyati" ta'lim
yo'nalishi (sirtqi) 5-bosqich talabasi

DO'STLIK – NOMING O'ZI DOSTON!

Sahro bag'rida uyg'ongan bir nurli zamon,
Qumlar ichra qad ko'tardi orzuli makon,
Mehnat bilan gulga to'ldi har bir tomon,
Do'stlik, sening noming o'zi doston.

Oq paxtang pok niyatdek zamin bag'rida,
G'allang oltin quyosh misol dalang sahnida,
Pillang ipak bo'lib oqar mehnat taftida,
Barakang bor har bir rizqning yashil tanida.

Cho'lquvarlar jasoratning tirik timsoli,
Qumdan bog'lar yaratgan dehqonning qo'li,
Ter tomchisi gavhardekdir, nurli, ziyoli,
Ular bilan yashnar do'stlik, baxt iqboli.

Bu zaminda urar turli millat nafasi,
Ahillikdir bu maskanning eng pok nafasi,
Do'stlik so'zi birlashuvning oltin fasli,
Mehr bilan mustahkamdir uning sasi.

Obod ko'cha, nurli uylar, zavodlar qator,
Yangilanish shamoli bor har uyda bahor,
Kelajakni bunyod etar mard va fidokor,
Do'stlik, sening sha'ningga bu madhim alyor.

Ey sahro dan shahar qilgan azmu shijoat,
Senda mujassamdir mehnat, iymon, sadoqat,
Noming bilan faxrlandi har bir millat,
Do'stlik, senda abadiydir, porloq saodat.

DEHQON BOBO

Yer haydasang kuz hayda,
Degan ota-bobolar,
Haydamasang befoyda,
Ekkaningdan na foyda?

Dehgon bobo, bog'bon bobo,
Yerginangni haydagin,
Dehgon bobo, bog'bon bobo,
O'rganingni ayagin.

Niyat qilib, donni sochdingiz yerga,
Belbog'ingiz mahkam bog'langiz belga,
Donni sepib, urug' qadab zaminga,
Bug'doy pishib, non bo'ladi tandirda.

Erta bahor nihollarni qadaylik,
Qish chillasi ketdi biz uyg'onaylik,
Xudoyimdan yurtga tinchlik so'raylik,
Shu yurtimda obod qo'rg'on quraylik.

O'ZBEKTOSH TO'RAXONLI,
"Dramatik teatr rejissyorligi"
mutaxassisligi
2-bosqich magistranti

TURKSOY MADHIYASI

Quyoshdan yaralgan turklar davlati,
Olamni zabt etgan shoni, shavkati,
Hirotdan to Sibir yoyilgan xati,
Shiddat o'lkasida hoqon turkiymiz,
O'zbek, qozoq, turkman – bir jon turkiymiz!

Islom rivojida siyosati bor,
Ozodlik yo'lida nomdor, ulug'vor,
Zaminga obodlik sochgan bayroqdor,
Jahon ichra ming bir jahon turkiymiz,
O'zbek, qirg'iz, ozar – bir jon turkiymiz!

Ba'zi chavandozlar egar ne bilmas,
Lek turk ustozini nazarga ilmas,
Ot chopishda hech kim bizga teng kelmas,
Jahon ichra ming bir doston turkiymiz,
O'zbek, bolqar, qo'miq – bir jon turkiymiz!

Asrlar bag'rida sahro lolasi,
Apoq-chapoq og'a-ini bolasi,
Bo'ysunmas qanotli bo'ri galasi,
Ontida mustahkam iymon turkiymiz,
O'zbek, boshqird, tatar – bir jon turkiymiz!

Turk tog'i qoshidan quyosh ildizi,
Nayzasin uchida erkning yulduzi,
Kaftida yozilgan mehnatning izi,
O'z o'tov uyida shodon turkiymiz,
O'zbek, hakas, tuva – bir jon turkiymiz!

Kimda Turk qoni bor – barchasi yaxshi,
Qoraqalpoq, saha, hazarim naqshi,
Do'mbirasin chertar O'zbektosh Baxshi,
San'at, madaniyatda hoqon turkiymiz,
O'zbek, chuvash, oltoy bir jon turkiymiz!

Turkiya va xunlar omon turkiymiz,
O'zbekiston kabi osmon turkiymiz!

FERUZA JUMAYEVA,
"Folklor va etnografiya"
ta'lim yo'nalishi (sirtqi)
2-bosqich talabasi

TARIXDAGI ENG BAXTSIZ AVLOD

Yoshlik chog'i katta hayot tashvishlaridan holi, muammolardan uzoqda, erkinlikdan bahra oladigan davr hisoblanadi. 25-30 yoshgacha nisbatan yo'qotishlar kam, faqat o'zi uchun qaror qabul qiladigan hamda mablag' faqat o'zigagina ishlatilganligi sababli betashvish, umrning bahor fasli deb ataladi. Hozirgi yoshlarning katta qismini Zed avlod ya'ni "zummer"lar qamrab oladi. Bularga 1997-2010-yillar oralig'ida tug'ilganlar kiradi.

"Fortune" saytiga joylangan maqolada yozilishicha Global Flourishing Studying natijalariga ko'ra, Harvard va Baylor universitetlari 200 mingdan ortiq odamlardan 22 ta mamlakat bo'ylab ma'lumotlar yig'ishgan. Ular shuni aniqlashdiki, 18 va 29 yosh oralig'ida bo'lgan yoshlar eng baxtsiz avlod. Buning sabablari aqliy va jismoniy sog'likdagi muammolar, xarakterdagi salbiy qarashlar, yashashdan ma'no topish haqida ortiqcha o'ylov, moddiy jihatdan yetishmovchiliklar va munosabatlardagi sifatdir.

Harvardning farovonlik bo'yicha ko'rsatgichi hisoboti o'z ichiga baxtlilik darajasi, hayotdan minnatdorlik, jismoniy va aqliy salomatlik, yashashdan maqsad va ma'no, yaqin ijtimoiy munosabatlar kabi mezonlarni oladi. Bu orqali tadqiqotchilar ishtirokchilarning hayotlaridan qanchalik mamnun ekanliklarini aniqlashadi.

Zed avlod nega baxtsiz? World Happiness Report tadqiqoti shuni ko'rsatadiki, hayot tarzidan qoniqish va baxt darajasi oxirgi o'n yillikda yosh avlod orasida pasayish kuzatilgan. AQShda Yoshlar xavfsizligini ta'minlash tashkilotining hisobot berishicha amerikalik zed avlod orasida xavotir va depressiya keskin oshgan, ayniqsa qizlarda. 2023-yilda yuqori maktab o'quvchilari bilan izlanish olib borilganda tushkunlik va umidsizlik qizlarda 58 foizni tashkil etsa, o'g'il bolalarda 28 foiz bo'lgan.

Global Flourishing Study direktori hisobotda shunday yozadi: "Yosh avlod oldingidek baxtli, quvnoq emas. Qanday sabab keltirishdan qat'iy nazar ruhiy va aqliy salomatliklarida muammolar ko'paymoqda".

Baxtlilik darajasining keskin tushib ketishining yana bir sababi ijtimoiy tarmoqlarning salbiy ta'siridir. Qisqa videolardagi baxtli bo'lishning narxi qimmat ko'rsatilishi, vaholanki foydalanuvchilarning solishtirishlari bu holga sabab bo'ladi. Shu bilan birga kuniga o'rtacha 5 soat vaqt ijtimoiy tarmoqda sarflanishi, ayniqsa qisqa, chalg'ituvchi videolar uchun hamda tun yarmigacha ekran oldida faol turish yoshlarda aybdorlik, norozilik hissini uyg'otadi. Ko'p chalg'ish esa asosiy maqsadga olib boradigan yo'lni to'sadi, shu asnoda maqsadsiz yoshlar soni ortadi. Qisqa videolar tamaki chekish kabi o'ziga o'rgatib qo'ygani bois bu odat yoqmasa ham qutulish qiyin bo'ladi.

Yurtimiz va xalqaro miqyosdagi yoshlar fikriga qaraydigan bo'lsak, pandemiya davridan keyingi hayot mazmuni yo'qolib qolgan, dunyo rangsiz va odamlar bir-biriga befarq bo'lib qolishgan. Buning sababi odamlar uylarida oylab yolg'iz va tashqi dunyodan uzilib qolganlar.

Shu bilan bir qatorda iqtisodiyotning beqarorligi hamda kelajak haqidagi xavotir ham "kayfiyatsizlik"ning muhim omillaridan. Muvaffaqiyatli bo'lish va mashhur

bo'lish uchun raqobatning kuchayganligi hamda har bir sohaga kirib kelayotgan sun'iy ong sabab kelajakda ishsiz qolishdan qo'rqish bugungi yoshlarni tashvishga solmoqda. Bugun quvnoq va baxtiyor yashayotgan yosh avlodni ertaga baxtsiz bo'lib qolishlari haqidagi qo'rquv hali kelib ulgurmagani muammolar haqida ortiqcha o'ylash hayotdan yetarlicha zavq olishga to'sqinlik qilmoqda. Shuni ham ta'kidlash joizki, globallashuv davrida yoshlar dunyoda sodir bo'layotgan hamma narsadan xabardor. Ko'p yoshlar yangi trendlarga ergashishni sevisadi, ammo barcha hukumatning ham yosh fuqarolarni xohishlarini qondirishga imkoniyatlari yetmaydi. Xohish-istaklar va orzular amalga oshmasdan qolaverar ekan o'sha jamiyatda norozi va baxtsiz yoshlar shakllanaveradi. Buning eng yomon oqibatini joriy yil Nepalda bo'lgan voqealar misolida ko'rishimiz mumkin. Baxtsizlik sababiga global miqyosda qaraydigan bo'lsak, hozirgi avlod yillar davomida insoniyat tarixidagi eng dahshatli hodisa hisoblanmish I va II jahon urushlari haqidagi qorong'i hikoyalarni eshitib, o'qib katta bo'lishgan.

Yangi asrdagi notinchliklar, dunyoning turli mintaqalarida sodir bo'layotgan urushlar, odamlarda qora urush vayronalari, shaharlarning yakson bo'lishi, millionlab odamlarning qurbon bo'lish voqealarini ko'z oldida gavdalandiradi va buni ekran orqali ko'rmoqdalar. Shu asnoda kelajaklari tahlika ostida turganligi tasavvurini paydo qiladi. Jahon miqyosidagi noxush axborotlardan kunlik xabardor bo'lishlari, misol uchun, suv toshqinlari, o'rmon yong'inlari, zilzila, ocharchilik, qurg'oqchilik, iqlim o'zgarishlari, muzliklar erib okeanlar sathi ko'tarilib borayotgani esa sayyoramiz tobora yashash uchun yaroqsiz bo'lib borayotganidan darak beradi. Odamlarni bunday xabarlardan cheklab bo'lmaydi, chunki bu ma'lumotlar

orqali tabiatni asrashga va turli vaziyatlarda ogohlikka chaqiriladi. Lekin xabarlar qanchalik salbiy bo'lsa, qabul qiluvchilarda xavotir va tushkun energiya shakllanib boraveradi.

So'nggi yillarda, ayniqsa 2025-yilda trendga aylangan "cringe" so'zi yoshlarning hissiyotini o'ldirmoqda. Samimiy, beg'ubor bo'lish, rang-baranglikda yas-

amallar, sog'lom munosabatlar, o'zgachalikni saqlagan holda jamiyat bilan birlashish, taraqqiyotga sabab bo'ladigan qandaydir harakat qismiga aylanishdan keladi. Shuningdek, yaxshi sharoitda yashash, hayot mazmunini aniqlashtirib muhim maqsadlarga ega bo'lish, o'z sog'lig'iga g'amxo'rlik qilish hamda tabiat bilan bog'liklik ham shu qatordadir. Shuni yodda tutish kerak – hech kim har doim baxtli yoki baxtsiz yashamaydi. Haqiqatdan, qismatiga rozi bo'lish va hissiyotlarga vaqti bilan erk berish baxt kaliti hisoblanadi. Biz insonlarning umumiy farovonligi "eng oliy baxt" deb ishonamiz va jamiyatdagi barcha boshqa narsalar aynan shunga xizmat qilishi lozim. Hayotda qadrlanadigan barcha narsalar, misol uchun, sog'lik, adolat, ozodlik, iqtisod, atrof-muhit va shu kabilarning barchasi sog'lom jamiyat yaratish uchun juda muhimdir va bu kelajak avlod uchun ham saqlanishi kerak.

Qanday qilib baxtli va yaxshiroq yashasa bo'ladi? Yaxshilik qo'lini cho'zish. Yaqinlarga, umuman olganda atrof-dagilarga g'amxo'rlik qilish. Yaxshilik qo'lini cho'zish har doim ham moddiy tomonlama bo'lmasligi mumkin. Birga vaqt o'tkazish, ko'ngildan suhbatlashish, hatto jilmayib qo'yish, yaxshi hamroh bo'lish va tinglay olish ham yaxshilik. Boshqalarning quvonchiga hissa qo'shish ham ijobiy energiya yaratadi.

Kuchli munosabatga ega insonlar ko'proq baxtli yashar ekan. Oila va do'stlar yoki jufti bilan aloqalar qanchalik mustahkam bo'lsa, sevish, hayot mazmunini anglash, halovat topish, qo'llab-quvvatlash, hissiyotlar erkinligi va o'zini qadrlash ham osonlashadi.

Sog'lik esa baxt ro'yxatining eng yuqorisida turadi. Sog'lom ong va tana orqali baxtning boshqa qirralari kashf qilinadi. Sog'lom tanaga erishish uchun marafon yoki sport zaliga doimiy qatnashish zarur degan stereotiplarni yo'qotish kerak. Kunlik yengil mashqlar, to'g'ri ovqatlanish, yetarlicha uxlash bilan ham yaxshi natijaga erishsa bo'ladi, muhimi izchillik. Aqliy rivojlanish uchun doimiy bilim olishdan to'xtamaslik kerak. Kitob bilan do'stlashish, dunyoda sodir bo'layotgan yangiliklarni kuzatish va tahlil qilish, yangiliklarni sinab ko'rish, til o'rganish, bilimga chanqoqlik miya faoliyati uchun katta rag'batdir.

Hech kim mukammal emas! Ammo yoshlar har doim o'zlarini real voqealikka to'g'ri kelmaydigan odamlarning hayot tarzi bilan solishtirishadi. Faqat kamchiliklarga, ya'ni nimalarga ega bo'lmaganlikka haddan tashqari yopishib olish baxt yo'lini to'sadi. Qabul qilishni o'rganish lozim, kechirimli bo'lish ham yaxshi fazilat. Nafaqat boshqalarga, balki o'zi qilgan xatolarni ham qabul qilib kechirish zarur. Yuqorida aytilganidek, hech kim mutlaqo baxtli yashamaydi. Shunday ekan hech kim har doim baxtsiz umr guzaronlik qilmaydi. Hammasi vaqtincha ekanligini anglash lozim. Baxt bu kecha va ertaning o'rtasida. Kelajakdagi, hali kelib ulgurmagani va mavjud bo'lmagan muammolar bugunga ta'sir qilmasin. Baxt va baxtsizlik orasida hissiyotlar bir olam, oq va qoradan tashqari ham ranglar bisyor.

JAVOHIR NE'MATOV,
O'zbekiston davlat jahon
tillari universiteti
"Xalqaro jurnalistika"
ta'lim yo'nalishi
2-bosqich talabasi

